

Blog “Opinie & Debat” nr. 50

Feiten doen er niet meer toe!

“Gemeente waarschuwt burgers tegen burgers”

Als een fact-checker niet inhoudelijk meer gaat over de feiten, waar hebben we het dan nog over met elkaar?

vrijdag, 3 februari 2017

Geschreven door Rob Rietveld

In de afgelopen periode kregen we onderstaande mail van een van onze leden (link is verwijderd!):

Met verbazing las ik het officiële nieuwsbericht op de site van de Gemeente Zwolle “[Juiste informatie verkenning windenergie Voorst op www.zwolle.nl](#)”. Daarin “waarschuwt” het ambtelijk apparaat de inwoners van Zwolle om informatie van bepaalde websites en sociale media niet te vertrouwen. We hebben het hier concreet over actiesites, Twitter en Facebook over het Windmolenproject Voorst. Bronnen die hoogstwaarschijnlijk door inwoners van Zwolle worden onderhouden. Wat gebeurt hier? Hier worden feitelijk eigen inwoners weggezet als een stelletje onbetrouwbare, of zo men wil minder betrouwbare personen. En dat door een bestuursorgaan, dat geacht wordt neutraal en onbevooroordeeld te zijn. Als informatie pertinent onjuist is, dan kan men altijd nog een rectificatie eisen.

Het gaat mij hier verder niet meer om dat WindPark-plan van Scania. Het gaat mij om het principe.

Stelt u zich eens voor dat het ambtelijk apparaat van de Gemeente Zwolle haar burgers gaat waarschuwen dat de informatie op de site van een Gemeenteraadsfractie onvolledig, onjuist of uit zijn verband is gerukt. Ik mag toch hopen, dat dan de rapen gaar zijn, en dat de Politieke Partijen krachtig reageren op dergelijk repressief, intimiderend gedrag. Niet het ambtelijk apparaat controleert immers de politieke partijen, maar het is net andersom.

Waar het hier óók om gaat is; vertrouwen. Door deze manier van communiceren wekt het ambtelijk apparaat impliciet de suggestie, dat de informatie van de genoemde bronnen, onbetrouwbaar is. En dus de betrokkenen en sympathisanten ook. Op die manier lijkt de Gemeente een grote groep bewoners (Ik begrijp inmiddels al bijna 500 inwoners van Zwolle) monddood te (willen) maken. Immers, niet betrouwbaar.

Voor zover ik begrijp, is er vanuit het ambtelijk apparaat geen poging tot hoor en wederhoor gedaan. De gemeente kan beter de uitdaging aangaan om aan te geven wat dan verkeerd wordt aangegeven of uit het verband wordt gerukt. Of wat verzonnen is, uit de duim gezogen of te lang kijkend in een glazen bol is. Dáár heeft iedereen toch baat bij?

Ik vind dat het Gemeentebestuur van Zwolle duidelijk afstand moet nemen van deze manier van communiceren, ook al zal het “goed” (maar naïef) bedoeld zijn.

De vraag is natuurlijk wat de beweegredenen zijn van de gemeente Zwolle om op deze manier bepaalde groepen en/of informatie te “framen” en of er wel “juiste” informatie beschikbaar is. Een passend bruggetje richting de fact-checker van de Borgingscommissie Energieakkoord en de recente uitspraak van de Nationale Ombudsman daarover.

Misschien niet geheel toevallig valt dit door ons ontvangen stukje over Zwolle samen met het naar verschijnen van het herziene rapport van de Nationale Ombudsman ten aanzien van de klacht die de NLVOW samen met het Nationaal Kritisch Platform Windenergie (NKPW) heeft ingediend over de fact-checker die vanuit de Borgingscommissie Energieakkoord op de website van de Sociaal Economische Raad (SER) staat. In het eerste rapport van 25 oktober 2016 wordt onze klacht gegrond verklaard en is de Nationale Ombudsman ingegaan op de kritiek die er in deze klacht wordt gegeven over de feiten zoals deze in de fact-checker staan in reactie op stellingen. Geheel in overeenstemming met de aard van de ingediende klacht was het oordeel van de Nationale Ombudsman dat “de feiten” in twijfel getrokken kunnen worden en was de Ombudsman kritisch ten aanzien van de inhoud van de fact-checker. Typerend bij de behandeling van deze klacht was dat zowel de SER als de Borgingscommissie tijdens deze gehele klachtenprocedure zich niet geroepen hebben gevoeld om te reageren op zowel de correspondentie van de indieners van de klacht als op het verzoek tot toelichting van de Ombudsman.

Nadat de Ombudsman de klacht als terecht (gegrond) had beoordeeld kwamen de SER en de Borgingscommissie als door een wesp gestoken wel in het verweer. Het verweer was dusdanig dat de Ombudsman met een herziend rapport kwam waarin werd gesteld dat de SER en de Borgingscommissie correct hebben gehandeld bij het tot stand komen van de fact-checker. Onze klacht werd nu beoordeeld als ongegrond. Er wordt nu echter totaal niet meer ingegaan op de inhoud van de fact-checker door de Ombudsman terwijl daar nu juist de klacht op was gericht. In tweede instantie wordt dus door de Ombudsman geen oordeel meer wordt uitgesproken over de inhoud. De ombudsman beperkt zich hier met zijn oordeel alleen over de manier waarop de Borgingscommissie heeft gehandeld om aan de beantwoording van de stellingen in de fact-checker te komen. Dit betekent dat de inhoud er niet meer toe doet. Hierbij wordt dan ook gelijk door de Ombudsman geaccepteerd dat de borgingscommissie zichzelf niet verantwoordelijk houdt voor de inhoud van de beantwoording van de stellingen. De borgingscommissie wordt zo gevrijwaard van controle op correctheid indien hij de beantwoording elders neer legt en er daarbij van uit mag gaan dat daar deskundigheid aanwezig is. Dit laatste lijkt dan ook weer niet gecontroleerd te hoeven worden. De Ombudsman eist zelfs niet dat de Borgingscommissie het antwoord op een stelling door een derde (onafhankelijk) laat controleren. Hierdoor lijkt de weg vrij voor de Borgingscommissie om bij de beantwoording van een stelling voor een antwoord te gaan shoppen en dan de door hen meest gewenste tekst te gebruiken. Maar ook al wordt er niet “geshopt” dan is een onafhankelijke beoordeling (second opinion) van het antwoord het minste wat verwacht mag worden bij tot stand komen van een fact-checker. Deze manier van werken van de Borgingscommissie accepteren we zelfs niet van journalisten in onze krant tenzij het een mening (opinie) betreft en zo ook benoemd wordt. Let wel, de Borgingscommissie laat in deze de invulling van de fact-checker over aan de organisatie “het Groene Brein”. De naam doet vermoeden dat hier sprake is van enige vorm van vooringenomenheid.

Dit brengt mij weer terug bij het stukje over Zwolle waar de gemeente zijn burgers waarschuwt over de informatie die andere burgers verspreiden. Op zich zijn waarschuwingen niet verkeerd want ze dwingen mensen om na te denken over wat ze lezen en de inhoud niet klakkeloos over te nemen. Ik wil er hier dan ook voor pleiten dat alle gemeentes dit soort waarschuwingen gaan opnemen over dualistische vraagstukken die spelen. Ik vind dan wel dat deze gemeenten ook een uitdrukkelijke waarschuwing moeten opnemen ten aanzien van de informatie zoals deze wordt verstrekt door de fact-checker van de Borgingscommissie van het Energieakkoord temeer daar juist deze data al aantoonbaar niet correct en tendentius is. Maar misschien hebben we het hier over “alternatieve feiten”!

“Gemeenten, waarschuw uw burgers voor de fact-checker van de SER”